

MONTESSORISKOLAN

Casa

Likabehandlingsplan

Förskola, Skola och Fritidshem

Läsåret 2021-2022

Innehållsförteckning

Introduktion

Läsårsberättelse

Del 1

1.1 Lagar och styrdokument

1.2 Definitioner: Vad är kränkande behandling, trakasserier och diskriminering?

1.2.1 Begrepp

1.3 Montessoriskolan Casas vision och mål

1.3.1 Vision

1.3.2 Mål för likabehandlingsarbetet

Del 2

2.1 Ansvarsfördelning

2.1.1 Juridisk huvudman

2.1.2 Rektor

2.1.3 Mentor

2.1.4 Lärare

2.1.5 Elevhälsan

2.1.6 Annan personal

2.1.7 Elever

2.1.8 Normer och värden Lpfö 18

Del 3 Arbetsgång av elevärende

3.1 Om du eller någon annan känner sig kränkt, utesluten eller mobbad

3.2 Om det händer igen - då är det mobbning

3.3 Om handlingsplanen bryts och mobbningen fortsätter

3.4 Om mobbningen fortsätter kan den som mobbar bli avstängd

3.5 Dokumentation

Del 4 Olweusprogrammet

Del 5 Systematiskt kvalitetsarbete

Del 6 Uppföljning och revidering

Del 7 Historik av temaområde

Del 8 Bilagor

Bilaga 1: Åtgärdstrappan

Bilaga 2: Rastvärdssystem – Frågeformulär till elever

Bilaga 3: Introduktionsarbete

Bilaga 4: Incidentrapport och dokumentation och kartläggning av misstänkt kränkning eller mobbning

Bilaga 5: Kort beskrivning av Olweusprogrammet

Bilaga 6: Målbild - Världsmedborgaren

Introduktion

Montessoriskolan Casas likabehandlingsplan upprättades våren 2009. Planen ska kontinuerligt revideras och omarbetas för att ständigt vara aktuell. Både personal, elever och föräldrar ska vara involverade i detta arbete.

Läsårsberättelse

Under höstterminen 2020 har alla elever från F-9 arbetat fram klassregler utifrån likabehandlingsplanen 20/21 på sina klassmöten. Eleverna har också samtalat i grupper om åtgärdstrappan, arbetsgång vid kännedom om kränkning och andra händelser. Eleverna har reflekterat över olika frågor som till exempel: Vad innebär en kränkning? Lyssnar vuxna på din beskrivning och gör något åt det?

På klassmöten har vi arbetat med mobbningscirkeln för att tydliggöra begreppet mobbning. Elever har lärt sig metoder i hur man identifierar och motverkar mobbning. Exempelvis, när en elev hamnar i en mobbningsituation ska eleven kunna förstå sin egen roll och veta hur han/hon ska agera.

Under februari 2021 har alla elever i årskurs F-9 utvärderat rastvärdssystemet. Rastvärdsområdena har reviderats utifrån elevernas svar och personalens analys.

I mars 2021 genomfördes Olweusenkäten av eleverna i åk F-9. Olweusenkäten är anonym och görs digitalt. Eleverna på förskolan utvärderade gemensamt med vårdnadshavare samt i samtal med personal i en enkät anpassad för deras ålder. I maj 2021 genomfördes analys av Olweusenkäten som eleverna svarat anonymt på. I elevsvaren uttrycks det att majoriteten trivs bra/mycket bra i skolan, har minst en nära kompis och upplever sig inte utsatta av kränkningar/mobbning. I utvärderingen synliggjordes tydliga utvecklingsområden som kommer att ligga till grund för nästa års utvecklingsarbete:

- Elever har upplevt sig utsatta någon enstaka gång under läsåret.
- För stor andel av eleverna agerar själva inte eller för lite när de ser en klasskompis bli mobbad.
- Elever upplever att lärarna gör för lite för att stoppa mobbningen.
- Enstaka elever upplever att de mår mycket dåligt på skolan och/eller är ensamma på skolan.
- Få alla föräldrar mer engagerade i skolans likabehandlingsarbete på ett tidigt plan.

Under läsåret 20/21 har vi arbetat med fokusområdet Ledarskap och hur man kan vara en god ledare i olika situationer i livet. Vi har även arbetat med Civilkurage i bland annat Filmprojekt men även under klassmöten på de olika stadierna. Så som föregående läsåret har Likabehandlingsarbetet under läsåret 20/21 fortsatt men fått sig en törn av den pågående pandemin. Hög frånvaro bland personal och elever samt

distansundervisning har gjort att det i vissa fall varit svårt att fullfölja alla mål och planer som sattes upp vid läsårets start. Hela verksamheten har uppmärksammat detta, reflekterat och kommit med idéer på hur vi kan kvalitetssäkra likabehandlingsarbetet trots pandemin.

Under läsåret 20/21 arbetade vi med att förtydliga praktiken kring dokumentation av händelser; Incidentrapport och kartläggning av kränkande behandling. Vi har reviderat blanketterna (se bilaga 4) och förtydligat hur de ska användas vid ett likabehandlingsmöte med personalen.

Del 1

1.1 Lagar och styrdokument

Arbetet mot kränkande behandling finns tydligt förankrat i lagar och styrdokument som reglerar skolans verksamhet. 1/1 2009 upphörde barn- och elevskyddslagen (2006:67) att gälla. De regler som rör diskriminering har förts in i diskrimineringslagen (2008: 567) och de regler som rör annan kränkande behandling har förts in i skollagen och kallas nu för kränkande behandling. Följande finns att läsa om kränkande behandling i valda delar av skolans lagar och styrdokument:

Diskrimineringslagen (2008: 567):

”Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.”

”En utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (...) ska inom ramen för denna verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.”

Skollagen (2010:800):

”Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.”

”Särskilt skall den som verkar inom skolan:

1. Främja jämställdhet mellan könen.
2. Aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden.”

I diskrimineringslagen och skollagen finns även specifika krav på att varje skola årligen upprättar en plan (tidigare kallad likabehandlingsplan) med översikt över de åtgärder som behövs dels för att främja lika rättigheter och möjligheter för alla barn och elever oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning, och dels för att förebygga och förhindra trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

Lpfö 18. Läroplan för förskolan:

”Förskolan skall uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten skall präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling. Inget barn skall i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Verksamheten skall syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt.”

1.2 Definitioner

Det finns kränkningar i form av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Diskriminering och trakasserier har samband med etnisk tillhörighet, sexuell läggning, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder eller är av sexuell natur. Kränkande behandling är inte direkt kopplat till någon av diskrimineringsgrunderna. Det är viktigt att komma ihåg att det är den enskilde elevens upplevelse av att ha blivit kränkt som är utgångspunkten. Den som uppger att hen blivit kränkt måste alltid tas på allvar. (Diskrimineringslag (2008:567) Hämtad 19-04-16)

Kränkande behandlingar har många olika ansikten och det är viktigt att all kränkande behandling tas på lika stort allvar. För att kunna arbeta heltäckande mot alla typer av kränkande behandling är det därför viktigt att känna till följande:

- Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde
- Kränkningar är ett uttryck för maktmissbruk mellan människor
- Kränkningar kan utföras av och riktas mot en eller flera personer
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn, ungdomar som vuxna.

Kränkningarna kan vara:

- *fysiska* (t.ex. att bli utsatt för slag, nyp, tafsande, knuffar och oönskad kroppskontakt)
- *verbala* (t.ex. att bli hotad eller kallad olika negativa saker, få negativa kommentarer om exempelvis personlighet och utseende)
- *psykosociala* (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, exempelvis genom blickar, ryktesspridning, hot och favorisering)
- *text- och bildburna* (t.ex. klotter, brev, lappar, e-post, sms och mms)
- *internetbaserade* (t.ex. ryktesspridning via sociala medier, e-post och nya digitala plattformar)

1.2.1 Begrepp

Följande begreppsförklaringar är tänkta att vara en hjälp för både elever och personal att definiera händelser och situationer. Det är viktigt att det finns god kunskap om dessa begrepp, både bland elever och personal, för att kunna arbeta

förebyggande mot diskriminering och kränkande behandling och för att kunna arbeta främjande för alla elevers rättigheter. Om man kan definiera vad man blivit utsatt för eller vad man sett eller hört någon annan bli utsatt för är det också lättare att hitta lämpliga åtgärder.

Diskriminering – att någon missgynnas eller blir orättvist behandlad om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder. Det finns både direkt och indirekt diskriminering.

Kränkande behandling – ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Trakasserier – ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och har ett samband med diskrimineringsgrunderna.

Etnisk tillhörighet – nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller liknande förhållande.

Sexuell läggning – homosexuell, bisexuell, heterosexuell läggning och trans- eller queerpersoner.

funktionsnedsättning – varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå

Religion eller annan trosuppfattning – trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning.

Kön – trakasserier på grund av kön.

Sexuella trakasserier – trakasserier som är av sexuell natur och som kränker någons värdighet.

Könsöverskridande identitet eller uttryck – att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Ålder – uppnådd levnadslängd.

(Jfr Diskrimineringsombudsmannen - do.se)

1.3 Montessoriskolan Casas vision och mål

1.3.1 Vision

Vår vision är att Montessoriskolan CASA ska vara öppen för alla, oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, kön eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Verksamheten ska tydligt präglas av ömsesidig respekt mellan de människor som finns på skolan. Alla ska känna trygghet och alla ska ta ett socialt ansvar för varandra.

Sedan läsåret 18/19 arbetar hela Montessoriskolan CASA mot målbilden VÄRLDSMEDBORGAREN (se bilaga 7). Inom denna målbild ryms principen om varje individs unika förutsättningar, empati för andra människor, engagemanget för social och politisk rättvisa, samt fostran till goda egenskaper som kollega och vän. Likabehandlingsarbetet utgör en viktig del i att förverkliga denna målbild.

1.3.2 Mål för likabehandlingsarbetet

Utifrån vår vision har vi arbetat fram ett antal konkreta mål som skolan aktivt ska arbeta mot. Montessoriskolan Casas mål för verksamheten är:

- Ingen ska bli diskriminerad eller trakasserad på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, kön, ålder eller könsöverskridande identitet eller uttryck, eller bli sexuellt trakasserad eller utsättas för någon annan typ av kränkning av vare sig någon annan elev eller av skolans personal.
- Skolan ska arbeta aktivt och kontinuerligt för att främja likabehandling, förebygga kränkande behandling och snarast åtgärda vid misstänkt kränkning.
- Lärandemiljön (både den fysiska och den psykosociala) ska lämpa sig för alla elever oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, kön, ålder eller könsöverskridande identitet eller uttryck eller bli sexuellt trakasserad eller utsättas för någon annan typ av kränkning av vare sig någon annan elev eller av skolans personal.
- Skolans alla läromedel ska stämma överens likabehandlingsarbetets principer.
- Alla elever ska känna att de kan vara sig själva på skolan.
- Skolans likabehandlingsplan ska tydligt visa både personal och elever vilken arbetsgång som gäller vid kännedom om kränkande behandling.
- Alla elever ska veta vart de ska vända sig om de utsätts för eller upplever att någon annan blir utsatt för kränkande behandling.
- Planen ska vara ett levande dokument som alla på skolan, såväl personal som elever och föräldrar, ska ta del av.

Del 2

2.1 Ansvarsfördelning

2.1.1 Juridisk huvudman

Stiftelsen Casa dei Bambini är den juridiska huvudmannen för Montessoriskolan Casa vilket betyder att denna har det formella och yttersta ansvaret för skolans verksamhet.

Skollagen (2010:800)

”Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.”

”Huvudmannen ska se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.”

2.1.2 Rektor

Rektorn är den pedagogiska ledaren på skolan och har det verkställande ansvaret för skolans verksamhet. I Lgr 11 och Lpfö 18 finns följande att läsa om rektorns särskilda ansvar för att:

”upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden bland elever och anställda.”

Rektorn har alltså det övergripande ansvaret för att arbetet mot kränkande behandling *initieras, genomförs* och *utvärderas* för att hela tiden förbättras. Detta arbete innefattar följande områden:

Upprätta en verksamhet som kontinuerligt stärker elevhälsoarbetet på skolan, såväl ur ett förebyggande som ur ett åtgärdande perspektiv

Verka för fortbildning för personalen gällande värdegrundsfrågor och liknande frågor som kan kopplas till likabehandlingsplanen

2.1.3 Mentor

Varje elev på Montessoriskolan Casa har en mentor som ska fungera som en länk mellan elev, hem och skola. Det är mentorn som genomför utvecklingssamtal och har mentorstid med sina mentorselever. Det är viktigt att kommunikationen fungerar väl mellan mentorn och eleven. Om eleven skulle känna sig kränkt eller om något annat problem uppstår är det i första hand till mentorn eleven ska vända sig, men naturligtvis kan man vända sig till någon annan än sin mentor om man har den önskan.

2.1.4 Lärare

Under rubriken ”Mål och riktlinjer” i Lgr 11 står det att alla lärare skall:

”Uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av kränkningar”

Varje lärare på Montessoriskolan Casa har ett övergripande ansvar för att arbeta främjande för likabehandling, förebyggande och åtgärda alla typer av kränkningar.

Mer konkret ansvarar lärarna för:

- Att skapa ett gott studieklimat (med avsikt på undervisningens innehåll) i det dagliga skolarbetet.
- Att skapa en god lärandemiljö (både fysisk och psykosocial).
- Att undersöka de läromedel som används för att se till att de inte är kränkande mot vare sig individer eller grupper.
- Att i planering av undervisningen kontinuerligt integrera likabehandlings-främjande perspektiv.
- Att arbeta för goda relationer till eleverna samt finnas tillgängliga för elever att vända sig till med eventuella problem eller frågor.

2.1.5 Elevhälsan

Elevhälsan består av skolläkare, skolsköterska, skolpsykolog, kurator, specialpedagog och rektor. Teamets ansvar är att utifrån sin samlade kompetens skapa en god lärandemiljö, verka proaktivt för att tidigt kunna motverka att elever drabbas av fysisk eller psykisk ohälsa. De ska också vara ett stöd för de dagliga främjande åtgärderna mot mobbning och kränkningar som pedagogerna arbetar med i klassrummen. Elevhälsan ska organisera och samordna stödjande insatser när behov uppstår. Vid behov är det viktigt att externa resurser kontaktas i samförstånd med föräldrar och elev för att få en tydlig bild av elevens situation. Elevhälsan träffas regelbundet, var tredje vecka.

2.1.6 Annan personal

Alla har ett ansvar som medmänniskor att arbeta för ett gott klimat som främjar, förebygger och åtgärdar all form av kränkande behandling. En förutsättning för att vi ska leva upp till vår vision om likabehandling är att alla enskilda individer tar eget ansvar i sina relationer till sin omgivning.

Nyanställd personal får introduktion av likabehandlingsarbetet vid två tillfällen av representanter från likabehandlingsgruppen.

2.1.7 Elever

Alla elever har ett ansvar som medmänniskor att arbeta för ett gott klimat som främjar, förebygger och åtgärdar all form av kränkande behandling utifrån sin förmåga. En förutsättning för att vi ska leva upp till vår vision om likabehandling är att alla enskilda individer tar eget ansvar i sina relationer till sin omgivning. Som elev på skolan har man ett stort ansvar för att skapa en god miljö för alla att vara i.

2.1.8 Normer och värden Lpfö 18

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem.

Mål

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning, och
- respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för:

- att varje barn får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,
- att förskolan tillämpar ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar, och
- att det utvecklas normer för arbetet och samvaron i den egna barngruppen.

Läroplan för förskolan

Arbetslaget ska:

- visa respekt för individen och medverka till att det skapas ett demokratiskt klimat i förskolan, där samhörighet och ansvar kan utvecklas och där barnen får möjlighet att visa solidaritet,
- stimulera barnens samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra,
- lyfta fram och problematisera etiska dilemman och livsfrågor,
- göra barnen uppmärksamma på att människor kan ha olika attityder och värderingar som styr deras synpunkter och handlande, och
- samarbeta med hemmen när det gäller barnens fostran och med föräldrarna diskutera regler och förhållningssätt i förskolan.

Del 3. Arbetsgång av elevärende

3.1 Om du eller någon annan känner sig kränkt, utesluten eller mobbad

Den lärare/vuxne som upptäcker eller får kännedom om kränkningen ska genast ingripa och meddela elevens/elevernas mentor eller ansvarig lärare.

- Ta reda på vilka som är inblandade.
- Samtala enskilt med varje berörd elev. Gå då igenom åtgärdstrappan steg för steg.
- Dokumentera i en "Kartlägningsblankett vid kränkningar".
- Vårdnadshavare till de inblandade eleverna/personerna underrättas av mentor/ansvarig lärare samma dag.
- Den utsatte erbjuds stödsamtal.
- Om det som inträffat är akut tas en omedelbar kontakt med elevhälsan och rektor underrättas.
- Uppföljning efter ca 1-2 veckor. Mentorn/ansvarig lärare bedömer behovet och omfattning.

3.2 Om det händer igen - då är det mobbning

- Om kränkningar inte upphör lämnas dokumentation till rektor och elevhälsan.
- Någon i elevhälsan utses som samtalsledare och ansvarig för processen. Samarbete och informationsutbyte med mentor sker hela tiden.
- Gå igenom åtgärdstrappan steg för steg.
- En skriftlig handlingsplan upprättas om arbetet för att mobbningen skall upphöra.
- Elevhälsan gör en uppföljning efter ca 2 veckor tillsammans med inblandade och vårdnadshavare. Samtalen hålls enskilt med de inblandade och deras vårdnadshavare.

3.3 Om handlingsplanen bryts och mobbningen fortsätter

- Rektor/elevhälsan bokar enskilda möten med de elever som mobbar och deras vårdnadshavare.
- Den skriftliga handlingsplanen följs upp.
- Den utsatte skall erbjudas stödsamtal och extra tillsyn/skydd för att minska risken för fortsatt mobbning.
- Rektor/elevhälsan gör en uppföljning efter ca 2 veckor tillsammans med inblandade och vårdnadshavare. Samtalen hålls enskilt med de inblandade och deras vårdnadshavare.

3.4 Om mobbningen fortsätter kan den som mobbar bli avstängd

- Genomgång av ärendet görs och beslut fattas av vilka konsekvenser som är lämpliga att sätta in för att mobbningen skall upphöra.

- Då elev som mobbar stängs av från skolan kontaktas socialtjänst eller polis beroende på omständigheterna som föreligger mobbningen.
- Rektor/elevhälsan gör en uppföljning efter ca 2 veckor tillsammans med inblandade och vårdnadshavare. Samtalen hålls enskilt med de inblandade och deras vårdnadshavare.

3.5 Dokumentation

För att säkerställa sekretessen har vi följande dokumentationsförfarande:

- En blankett fylls i för varje involverad elev. Varje mentor ansvarar för dokumentationen kring sin elev, om inget annat överenskoms.
- Var saklig och kortfattad, klipp och klistra för att förenkla dokumenteringen. Övriga elever i situationen kan exempelvis benämnas som "elev 1 och 2".
- All dokumentation lämnas till rektor. Dokumenten arkiveras i Prorenata eller tas vidare som ett ärende för elevhälsan.

Del 4 Olweusprogrammet

All personal i Casas olika verksamheter – Förskola, Fritidshem och Skola – deltar sedan höstterminen 2008 i Olweusprogrammet (se bilaga 5) mot mobbning och antisocialt beteende. Alla pedagoger deltar i likabehandlingsmöten för personal vid fem tillfällen varje läsår. De erfarenheter som framkommer i dessa möten används i arbetet med ständiga förbättringar i att skapa en än tryggare miljö för barnen och eleverna på skolan.

På Montessoriskolan Casa leds likabehandlingsarbetet av en grupp pedagoger med syfte att:

- Introducera likabehandlingsarbetet för nyanställda på Casa
- Bevara den metod som vi använder (Olweusprogrammet)
- Organiserar arbetet med likabehandling på skolan (planering, utvärdering, uppföljning av rastvärdsystem/trivselenkät)
- Inspirerar till aktivt deltagande hos personalen och elever
- Handleder kollegor både allmänt och i specifika fall
- Kompetensutveckling för hela skolan, förskolan till åk 9.
- Informerar om likabehandlingsarbetet - internt via möten med grupper, hemsidan, samt utåt (media)
- Planerar och leder övergripande tema t ex Trygg på Nätet tillsammans med Elevrådet.

Del 5 Systematiskt kvalitetsarbete

Under läsåret genomförs två enkäter:

1. Olweusenkät: Denna enkät genomförs av elever från förskoleklass till årskurs 9 under vårterminen varje läsår. Enkäten är framtagen av organisationen bakom Olweusprogrammet. Varje elev är anonym och svarar på frågor angående upplevd trivsel och likabehandling. På förskolan genomförs trivselenkät utifrån elevernas upplevelse tillsammans med pedagogerna och vårdnadshavarna.
Enkätsvaren analyseras sedan stadietvis av personal under likabehandlingsmöten i juni och nya mål sätts upp inför nästa läsår. I samtal mellan skolledning, mentorer och lärare kan vi med enkätresultaten som stöd analysera djupare för att ringa in och motverka kränkningar, trakasserier och diskrimineringar.
2. Rastvärdsenkät: Eleverna från förskoleklass till årskurs 9 genomför en enkät med syfte att uttrycka om de sett eller upplevt något kränkande under skoldagen och i så fall var. Eleverna ritar på kartor över byggnader och skolgården samt får chans att kommentera. Tidigare år har kartläggningarna bl.a. inneburit att rastvärdssystemet reviderats. Utvärdering av rastvärdssystemet sker på vårterminen varje läsår.

Följande forum ska kontinuerligt behandla likabehandlingsplanen:

Läsårets början

I början av varje läsår ska vi på olika sätt arbeta med likabehandlingsplanen i elevgrupperna eftersom det är viktigt att börja terminen med att klargöra och befästa vad som gäller på skolan. Det är även viktigt att eventuella ny tillkomna elever och vårdnadshavare på skolan får information om planen, vilket rektor och berörda mentorer tillsammans ansvarar för. Under de första två veckorna ska mentorer planera aktiviteter som skapar gemenskap, trygghet och respekt i olika grupper.

Klassmöten

Den tid som mentorn har avsatt för arbete med sin mentorsgrupp ska kontinuerligt under året arbeta med och diskutera frågor som rör likabehandlingsplanen. Detta arbete kan se olika ut i olika mentorsgrupper och för olika åldersgrupper.

Undervisningstid

Likabehandlingsplanen ska kontinuerligt integreras i undervisningen och refereras till och diskuteras med eleverna så ofta som möjligt.

Utvecklingssamtal

Mentorn, eleven och vårdnadshavare stämmer av frågor som är kopplade till likabehandlingsplanen under utvecklingssamtalen varje termin.

Föräldramöten

Likabehandlingsplanens innehåll och uppdateringar ska presenteras vid

föräldramöten för att klargöra vårdnadshavarens roll för att motverka kränkande behandling på skolan.

[Montessoriskolan Casas hemsida](#)

Likabehandlingsplanen ska finnas lättillgänglig på hemsidan.

Elevrådet

Den ansvarige pedagogen för elevrådet skall kommunicera likabehandlingsplanen till elevrådsrepresentanterna från de olika klasserna. Det är för att öka delaktigheten hos alla elever på skolan. Det ger möjlighet att eleverna kan säga vad de egentligen upplever när ärenden hanteras av ex kränkande behandling. Eleverna är en viktig del av likabehandlingsplanen för att de skall känna sig trygga i skolmiljön med andra elever och pedagoger.

Olweusmöten för personal

Alla pedagoger deltar i likabehandlingsmöten för personal vid fem tillfällen varje läsår. De erfarenheter som framkommer i dessa möten används i arbetet med ständiga förbättringar i att skapa en än tryggare miljö för barnen och eleverna på skolan.

Del 6 Uppföljning och revidering

Uppföljning och revidering av likabehandlingsplanen görs av likabehandlingsgruppen samt rektor under vårterminen varje läsår. All dokumentation och kartläggning från läsårets arbete ligger till grund för eventuell revidering.

Utveckling inför läsåret 2021/2022

Läsåret 2021/2022 inleds med en till två veckors intensivt "likabehandlingsarbete" tillsammans med eleverna. Syftet är att få en "vi-känsla" i både elevgrupp och på skolnivå.

All pedagogisk personal från förskolan till högstadiet kommer delta i Olweusmöten för personal 5 ggr/läsår. Syftet är att personal från olika stadier ska kunna träffas och reflektera kring arbetet med likabehandling under hela skoldagen, inkluderat rastvärdsskap.

Det stora fokusområdet det här läsåret är nystart och vidareutveckling av temat "Lärmiljöer". Lärmiljön är en viktig del i vårt likabehandlingsarbete; att främja en trygg skolmiljö där alla är delaktiga. Olweusprogrammet siktar mot att omstrukturera den existerande skolmiljön så att möjligheterna till, och belöningarna av, att mobba och kränka andra elever reduceras. Lärmiljöer berör både den fysiska och den psykosociala miljön. På Montessoriskolan Casa följer vi Maria Montessoris pedagogik, som betonar den förberedda miljön. Med det här fokusområdet vill vi utveckla kollegial delaktighet och engagemang för en miljö som främjar varje elevs trygghet, gemenskap och välmående.

Under läsår 20/21 arbetade vi med att förtydliga praktiken kring dokumentation av händelser. Incidentrapport och kartläggning av kränkande behandling. Vi har

reviderat blanketterna (se bilaga 4) och förtydligat hur de ska användas vid ett likabehandlingsmöte med personalen. Detta arbete kommer vi att följa upp under läsåret 21/22.

Del 7 Historik av temaområde

En kort historik av de olika temaområden som vi jobbat med läsårsvis.

Läsår 20/21: Ledarskap och Civilkurage

Läsår 19/20: Nätetik

Läsår 18/19: Likabehandlingsgruppen gick fortbildning genom Centrum för skolutveckling som hette "Nätmobbing - Vad kan forskningen bidra med i skolan?". Sofia Berne, *Universitetslektor och leg psykolog, föreläste och kursboken var "Nätmobbing: Handbok för skolan"*.

Seminarium om Hatprat på Centrum för skolutveckling - Likabehandlingsgruppen berättade om likabehandlingsarbetet på Montessoriskolan Casa. Fokus var att beskriva arbetet med Olweusprogrammet.

10 års jubileum för Olweusprogrammet på Montessoriskolan Casa.

Läsår 17/18: Tillgänglighet och delaktighet.

Under läsåret gick alla behöriga lärare fortbildningen "Specialpedagogiska lyftet".

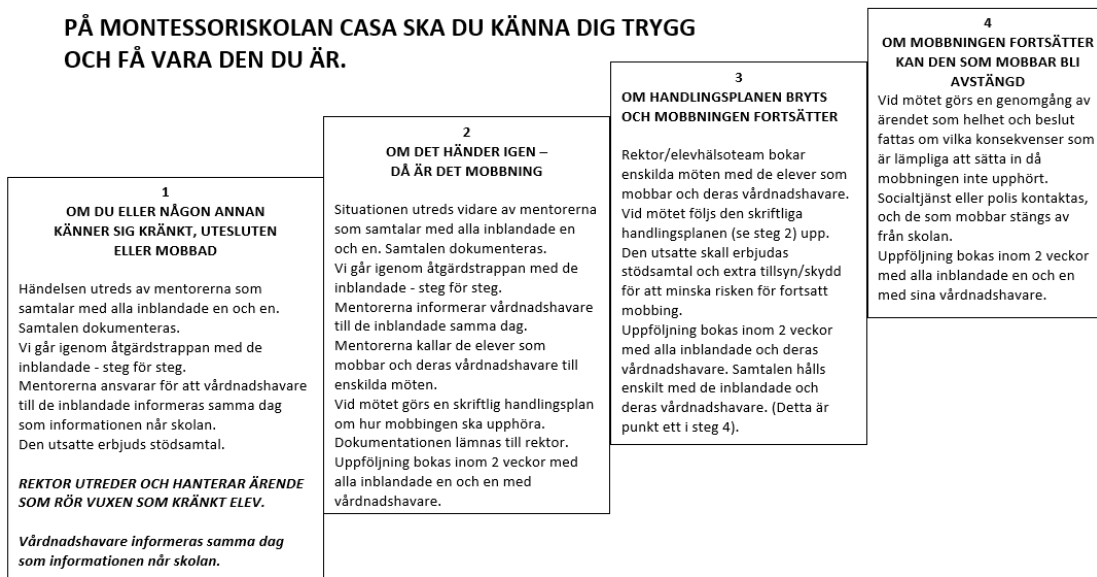
Läsår 16/17: Trygg på Nätet

Del 8 Bilagor

Bilaga 1 Åtgärdstrappan

OM DU ELLER NÅGON ANNAN BLIR KRÄNKT, UTESLUTEN ELLER MOBBAD- SKAFFA HJÄLP!

PÅ MONTESSORISKOLAN CASA SKA DU KÄNNA DIG TRYGG OCH FÅ VARA DEN DU ÄR.

Åtgärdstrappan
Montessoriskolan Casa reviderad 2018-02-12

Bilaga 2 Rastvärdssystem – Frågeformulär till elever

Utvärdering av Rastvärdssystemet utifrån Likabehandlingsplanen

1. Markera med X på kartor utomhus och inomhus.
2. Skriv händelser du sett eller varit med om i rutorna.
  - Har du sett någon bli utesluten, mobbad eller trakasserad?
  - Har du själv blivit utesluten, mobbad eller trakasserad?

Exempel	Inomhus	Utomhus
På arbetstid Var på arbetstid? Är det en vuxen med?		
Mellan arbetstid När du byter arbetspass eller arbetsrum?		
Till eller från gymnastiken Under gymnastiken I omklädningsrummet		
Vid paus ex fruktstund, då du spelar spel, använder mobil el dator		
Fanns det någon vuxen i närheten vid händelsen? Lyssnar den vuxne på det du vill berätta om det hänt något?		
Vid vilken tidpunkt har du sett eller upplevt att någon blir utanför eller utsatt?		
Till eller från spårvagn eller buss		
På fotbollsplanen, på berget eller någon annanstans på skolgården		
Övrigt		

Bilaga 3 Introduktionsarbete

Introduktionsarbete under de första två veckorna vid läsårets start.

Montessoriskolan Casa fortsätter arbetet med Likabehandling där gemensamma och tydliga regler arbetas fram som ska gälla alla på skolan. I arbetet utgår vi från Likabehandlingsplanen, Olwéusprogrammet och Montessoriskolan Casas tre ledstjärnor.

Den sociala miljön ska vara trygg för att alla elever ska kunna arbeta i lugn och ro i en god lärmiljö.

Elever och pedagoger ska arbeta med Likabehandling där gemensamma regler och konsekvenser arbetas fram varje dag under de första två skolveckorna. Arbetet ska utgå från Olwéusprogrammet, Likabehandlingsplanen och Montessoriskolan Casas tre Ledstjärnor. (Se nedan).

Eleverna skriver under gemensamma regler och konsekvenser.

Föräldrar skriver/tar del av under samma regler och konsekvenser för att de ska bli delaktiga.

Uppföljning och utvärdering av gemensamma regler och konsekvenser ska utvärderas på respektive stadie och på föräldramöte.

Eleverna arbetar med Likabehandling och Olwéusprogrammet vid ett tillfälle varannan vecka under läsåret, där SKAPA GEMENSKAP är grunden.

Workshop. Dataprogram och användning en fm/em för varje grupp. Datakörkort.

Beskriv och introducera Montessoriskolan Casas sätt att arbeta.

Under de första två veckorna ska alla mentorer arbeta med Likabehandling med sin elevgrupp. I bilagan finns förslag på vad du kan göra med dina elever.

Tillsammans ska elever och pedagoger:

Arbeta fram elevgruppens regler som ska skrivas under av alla i gruppen.

Arbeta med övningar som utvecklar gruppen

Utgå från:

Olwéus regler

Vi ska inte mobba andra

Vi ska försöka hjälpa elever som blir mobbade

Vi ska vara tillsammans med elever som lätt blir ensamma

Om vi vet att någon blir mobbad, ska vi tala om det för mentorn/vuxen och de där hemma

Montessoriskolan Casas TRE Ledstjärnor *

Jag uppträder på ett sätt som jag själv vill bli bemött

Jag är en bra förebild

Jag gör alltid mitt bästa

NORMER OCH VÄRDEN

Förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar

öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,

förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja hjälpa andra,

sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen

förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning

respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö

UTVECKLING OCH LÄRANDE

Mål

utvecklar sin självständighet och tillit till sin egen förmåga

utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldighet samt ta ansvar för gemensamma regler,

Ur Lpfö 18

NORMER OCH VÄRDEN

Skolans mål är att varje elev

kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,

respekterar andra människors egenvärde

tar avstånd från att människan utsätts för förtryck och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa andra människor

kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen

visar respekt för och omsorg om så väl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

KUNSKAPER

Mål

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden,

kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga,

Ur Lgr 11 Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet.

Bilagor

Arbetsgång

Mobbningscirkeln

Förslag på gruppaktiviteter från "I normens öga", "Gruppen som grogrund" och SET.

Använd även litteratur och film från GR- AV Media (strömmande) och Olwéusfilmen som berör ovan.

Arbetet och utvärdering kommer att ske i Likabehandlingsgrupper. För att vi ska kunna utvärdera är det viktigt att ni dokumenterar det ni gör med eleverna och hur det gått.

Bilaga 4

Incidentrapport

En incident kan innebära hot och våld mellan personer. Skadegörelse eller tillbud/olycka kan vara något som sker eller nästan sker.

- En incidentrapport fylls i när någon händelse påverkat arbetsmiljön negativt.
- Vid misstänkt kränkning eller mobbning fyller man i dokumentet "Dokumentation och kartläggning av misstänkt kränkning, uteslutning eller mobbning".

ÅRSKURS

MENTOR

Information om elev/medarbetare	Typ av incident
NAMN	Tillbud/olycka
ÅRSKURS	Skadegörelse
MENTOR	Hot
	Våld

Vad hände?

Vilka omedelbara åtgärder vidtogs?

--

Underskrifter		
<i>Anmälare</i>	<i>Rektor</i>	<i>Huvudskyddsombud</i>

Åtgärd klar (datum)	Anmäld till Arbetsmiljöverket (datum)

- Allvarliga olyckor och tillbud ska endast anmälas av arbetsgivaren.
- Allvarliga olyckor och tillbud ska, så snabbt som möjligt, anmälas till Arbetsmiljöverket (AMV) enligt Arbetsmiljöförordningen, 2 §. Anmälan till AMV görs av rektor.
- Incidentrapport lämnas till Annica Djup på administrationen.

**Dokumentation och kartläggning av
MISSTÄNKT KRÄNKNING, UTESLUTNING ELLER MOBBNING**

DATUM	
DOKUMENT UPPRÄTTAT AV	

Fylls i av personal som upprättat dokumentet

INFO OM ELEV/MEDARBETARE	TYP AV KRÄNKNING, UTESLUTNING ELLER MOBBNING
NAMN	☐ Kön/könsöverskridande identitet eller uttryck ☐ Etnisk tillhörighet ☐ Religion och annan trosuppfattning ☐ Sexuell läggning ☐ Funktionshinder ☐ Ålder ☐ Sexuell natur ☐ Övrigt..... .....
ÅRSKURS	
MENTOR	

VAD HÄNDE?

VILKA OMEDELBARA ÅTGÄRDER VIDTOGS?

Fylls i av mentor

Enstaka händelse

Upprepade händelser – mobbning

TIDIGARE INSATSER (VAR BEFINNER VI OSS PÅ ÅTGÄRDSTRAPPAN?)

VAD FRAMKOM I SAMTAL MED ELEV?

KONTAKT MED VÅRDNADSHAVARE

Datum	
Typ av kontakt	

BESLUT OM ÅTGÄRDER

DATUM FÖR UPPFÖLJNING (INOM TVÅ VECKOR)

Bilaga 5

Kort beskrivning av Olweusprogrammet

Olweusprogrammet mot mobbning och kränkande behandling är ett program på flera nivåer och i flera delar, som utvecklats för att reducera mobbningsproblem på enskildaskolor. Ledningen och alla anställda i skolan är ansvariga för att införa och driva programmet, och deras insatser inriktas på att utveckla positiva kamratrelationer och att göra skolan till en trygg och trivsamt plats att vistas i. Programmet siktar mot att omstrukturera den existerande skolmiljön så att möjligheterna till, och belöningarna av, att mobba och kränka andra elever reduceras.

Grundläggande principer

I syfte att motverka mobbning utgår vi från Dan Olweus fyra nyckelprinciper, att skapa en skolmiljö som kännetecknas av:

Värme, positivt intresse och engagemang från de vuxna

Tydliga gränser när det gäller oacceptabelt beteende

Vid överträdelser konsekvent användning av icke-fientliga, icke-fysiska sanktioner (fostran till skillnad från bestraffning)

Auktoritativt (inte auktoritärt) uppträdande från de vuxnas sida gentemot eleven (ryggradsstruktur till skillnad från en murstruktur)

Grunderna i arbetet

En generell förutsättning:

De vuxna uppvisar ett medvetet uppträdande och engagemang

Åtgärder på skolnivå:

Årlig elevenkät

Effektivt rastvärdsschema

Studie- och handledningsgrupper för alla anställda

Arbetet samordnas av nyckelpersoner

Åtgärder på klassnivå:

Klassregler mot mobbning

Klassmöten sker varannan vecka

Föräldramöten, föräldrar informeras på höstens föräldramöte om Likabehandlingsplansarbetet.

Åtgärder på individuell nivå:

Samtal med mobbare och utsatta

Samtal med föräldrarna till de involverade

Användande av goda uppslag från lärare och föräldrar

Hälsosamtal som genomförs av skolsystem

Under utvecklingssamtal ställer mentorn frågan om eleven upplevt sig utsatt på något sätt

Bilaga 6 Målbild - Världsmedborgaren

Målbild.

Montessoriskolan Casa fostrar framtidens världsmedborgare!

Världsmedborgaren

Maria Montessoris pedagogik och filosofi är grunden för vår verksamhet. När vi drar ut tangenten på barnet utifrån Montessori hamnar vi i "världsmedborgaren".

På Casa utgår vi från varje individs unika förutsättningar. Nedan kan ses som ett högt ställt strävansmål för att motivera våra handlingar dagligen.

Världsmedborgaren har *god självinsikt*, tar stort ansvar för det *livslånga lärandet*. Känner stor *empati* för andra människor både i sin närhet men även för världen i stort. Världsmedborgaren har *kännedom om förutsättningar för liv* och tar *personligt ansvar för att kommande generationer* delar de *resurser jorden ger*. Det innebär att man verkar för *social och politisk rättvisa* såväl som till *fred*.

Världsmedborgaren är *socialt och kulturellt kompetent*. Med *goda kunskaper i språk och i digital kommunikation* kan hen verka i en *global värld*. Med ett *kreativt och lösningsfokuserat förhållningssätt* är hen en *uppskattad kollega och vän* som *bidrar till utveckling i alla sina sammanhang*.

Genom nyfikenhet, självinsikt och stort självförtroende har världsmedborgaren en *hög handlingsberedskap* för att *lära om, lära nytt* i både det stora och lilla. Hen kan *ansvara för projekt och processer i alla sammanhang*. Hen har förmågan att *anpassa sig till såväl gruppen som till högt ställda mål* och *klokheten att värdera mellan relation och resultat*.